

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Sălește, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Dojna”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucaferul”, „Mercu”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 28 Maiu 1904.

Nr. 22.

Cursurile de industrie agricolă pentru popor.

Agricultorul produce o mulțime de articole agricole, cari le vinde în stare brută, pentru a le cumpăra mai târziu prelucrate de maestri, ca manufacturi, cu prețuri indoite și întreite.

Numai puține articole se prelucră la casă. Între aceste se numără lâna, cânepa și inul, din cari țeranca, prin hărnicia și dibăcia ei gătesce diferitele pânzături, pânuri, vestminte, albituri, saci, desagi, traiste, etc.

Unde astfel se procedează, se face cea mai rațională întrebuințare de materiile brute produse în economia casei.

Nu se face așa cu majoritatea articolelor produse la casă; căci numai puțini agricultori de ai noștri și-au câștigat îndemânarea de a prelucra materiile de cari se găsesc în abundență la tot pasul.

Pe când fie-care țerancă, pe lângă lucrările nenumerate din câmp și acasă, cari le săvârșese alături cu bărbatul, ea mai și toarce, țese, croiesce și coasă, soțul său, afară de lucrările strict agricole, altă nu scie.

Aproape totalitatea țeranilor noștri nu scie să-și confecționeze o furcă, o greblă, o corfă, o funie și alte multe obiecte mai mărunte, indispensabile în economie. Toate le cumpără, pe toate dă bani; iar el în timpul iernii și în zilele ploioase din celelalte anutimpuri trăiește în nelucrare, consumând agoniseala din timpul verii, adesea încurcându-se, din lipsa de lucru, în petreceri nefolositoare și spese condamnabile, cari duc la sărăcie și destrăbălare.

Iată un rău mare, care pe mulți agricultori români îi ține în loc, și nu-i lasă să înainteze în avere, iar pe alții îi duce la ruină.

Iată un rău, pentru care trebuie să găsim mod de îndreptare.

Unii cred că l-au și găsit în: *cursurile de industrie agricolă pentru popor*. Statul aranjează de timp

îndelungat astfel de cursuri pentru popor în diferitele regiuni ale țării și an de an participă la ele mii de indiviși. Poporul nostru însă mai nu beneficiază de aceste instituțiuni folositoare, fie din cauza că în ținuturile locuite de Români astfel de cursuri se țin mai rar, fie că poporul nostru se ferește de inovațiuni și nu arareori le bagatelisează.

Din această cauză țeranul nostru sau nu face us de o mare parte a materialului brut ce produce și are la îndemână sau face us necorespunzător adevăratelor și multelor sale trebuințe.

Sunt regiuni întregi românesci, ale căror locuitori, în lipsa de pământ roditor, sunt avisați la întreprinderi industriale, cum s. e. sunt regiunile muntoase, unde se găsește din abundență material care ar trebui prelucrat și valorizat. Astfel de material este lemnul, peatra, etc.

În alte locuri crește răchita, material așa de potrivit pentru corfe, coșuri de căruțe, coșnițe de albine, etc.

Și iar în alte regiuni, ca s. e. pe câmpia Ardealului, se găsește din abundență papură, din care se pot confecționa rogojini, felurite corfe, etc.

Paie se găsește aproape pretutindenea. Și cine nu scie că și acest material eftin se poate valoriza atât de bine în industria agricolă, pentru împletirea pălăriilor de paie, pe cât de practice pentru timpul verii, pe atât de puțin obicinuite în viața țeranului român.

În urmare material avem în toate părțile; dar nu scim face us de el, nici pentru trebuințele proprii, necum pentru vânzare; iar confecționarea multor obiecte din materiile numite este un lucru destul de ușor, care s'ar putea învăța iarna mai ales în timp de câteva săptămâni, nefiind atunci țeranul reținut de alte ocupațiuni rentabile.

Lucru natural, că de sine nu se va porni un curent priincios dezvoltării acestui ram de câștig. Iar dela stat noi nu prea putem aștepta multe; dar nici nu e bine să așteptăm, de oare-ce el încă nu ajunge preste tot locul și nu poate face toate. Să ne rați-

măm și aici mai mult pe puterile proprii, și să recurgem la acțiunea socială a poporului nostru.

Nu voim să șicem, că ar fi rău a cere și ajutorul statului. Din contră, ar fi de dorit, ca să se facă încercări de a mijloci din partea statului deschiderea de cursuri pentru industria agricolă în diferitele regiuni locuite de Români. Dar pondul principal să-l punem pe puterile proprii și înșine să ne adunăm mijloacele necesare, să ne calificăm respective angajăm personalul instructor, să alegem punctele unde e de a se începe lucrarea, să stabilim programul de acțiune și să stăruim neîntrerupt pentru o lucrare continuă și cu efect.

Dintre număratoarele obiecte ce s'ar putea găti la casă numim aici următoarele:

Din *lemn*: furci, greble, părți de ale carului s. e. o inimă de car, osii, loitre, juguri, leoce, ș. a., părți de ale plugului, grape, tăvăluge, troci, lopeți, după un exercițiu mai îndelungat: roate, resboaie de țesut etc.;

Din *scândură*: scaune, mese, lădi, uși, coșnițe de albine, etc.;

Din nuele mai groase de *alun*, și *mestecacăn*: scaune și mese de grădină;

Din *paie*: pălării și coșnițe de stupi;

Din *paperă*: corfe, coșnițe de stupi, rogojini ș. a.

Colorarea obiectelor din lemn pentruca să fie mai trainice, anume: ușile, ferestrele, mesele, scaunele și alte mobile, de asemenea carul și plugul. etc.

Toate aceste lucrări, putându-se face la casă, ar fi o rubrică foarte însemnată. Poporul ar avea o ocupațiune rentabilă și în timpul iernii și peste tot când din cauza timpului nefavorabil nu poate lucra pe afară. În felul acesta ar rămânea sume însemnate pentru alte trebuințe, și mulți ar fi reținuți dela cârciumă, dela lene, și alte deprinderi păgubitoare; iar sărăcia ar scădea și bunăstarea ar spori.

Încercările făcute pentru popularizarea industriei agricole prin scoalele populale nu au isbutit, cel puțin la noi nu. Introducerea instrucțiunii în diferite ramuri de industrie, cu care se făcuse începutul în unele institute pedagogice, nu a dat roade. Fie din cauza, că învățătorii nu au primit cunoștințe îndestulătoare, fie că ei din cauza altor ocupațiuni mai întetitoare nu au dezvoltat destul zel în scopul promovării industriei agricole, fie că poporul se arată indiferent, fie din cauza tuturor acestor trei alternative, ori poate, și a altora, — succese nu s'au obținut.

Din contră *cursurile de industrie* s'au dovedit mai adecuate împregiurărilor, mai ales, pentru-că s'au angajat ca instructori profesioniști cu cunoștințe perfecte de meseria lor, cari au știut și putut să dea din prisos și altora.

Decadența poporului în privința morală și materială, acceptarea așa de ușor a ideilor socialiste și a principiilor propagate de diferitele secte, ca s. a. a Nazarenilor, etc. și proporțiile tot mai mari, ce au în-

ceput a lua emigrările, — sunt motive foarte ponderoase ca noi să lăsăm la o parte indiferentismul și să ne punem la lucru pentru realizarea cât mai îngrabă a cursurilor de industrie agricolă pe seama țeranului nostru. S.

Responsabilitatea comitetului de supraveghiere.

(*Pedeapsa pentru prezentarea de rapoarte false către adunarea generală*).

Unica dispozițiune penală a legii comerciale ung., care privește exclusiv și de dreptul numai comitetul de supraveghiere se cuprinde în § 219 al numitei legi. Conform acestui §:

„pedeapsa prevădută în § precedent (§ 218) se va aplica: față de membrii comitetului de supraveghiere, dacă la compunerea raportului lor către adunarea generală, referitor la încheierea anuală, la bilanț și la distribuirea profitului net, se folosesc de date false.“

Paragraful 218 citat aci prevede o *pedeapsă de închisoare* până la 3 luni, care în cas de împrejurări atenuante se poate schimba în sensul § 220 în *amendă* până la K 2000.— aplicată separat față de fie-care culpabil.

Prin urmare membrii comitetului de supraveghiere se vor pedepsi, dacă își bazează pe date false rapoartele către adunarea generală referitoare la încheierea anuală, la bilanț și la distribuirea profitului, adică dacă declară de exact și propun spre aprobare un bilanț fals; ori declară de corect un proiect pentru distribuirea profitului net, conform căruia s'ar distribui un profit fictiv, realizat pe baza unui bilanț fals sau profitul real s'ar distribui contrar statutelor ori după o cheie falsă. Cel mai mare pond se pune la tot cazul pe *bilanțul fals*, adică pe un bilanț, care prezintă părți de avere neexistente ca existente, pretensiuni pierdute ca deplin incasabile; care ascunde pasivele societății ori în care, contrar § 199 al L. Com. punct 1, activele nu sunt prezentate, în valoarea lor reală. Acestea sunt criteriile principale ale unui bilanț fals și dacă un astfel de bilanț este prezentat ca exact și comitetul de supraveghiere recomandă aprobarea lui și primirea propunerii pentru distribuirea profitului fictiv arătat, atunci subversează cazul prevădută în punctul 2 al § 219 al L. C. conform căruia membrii comitetului de supraveghiere sunt punibili.

Prin urmare faptul ilegal se consideră comis, dacă este dovedit, că comitetul de supraveghiere a recomandat spre primire cu aprobare un bilanț fals și un proiect pentru distribuirea profitului net, compus pe baza unui bilanț fals; dar nu și atunci când bilanțul fals, comitetul de supraveghiere nici nu l-a prevădută cu clausula de aprobare și nici nu l-a propus spre primire în raportul său către adunarea generală.

Conform dispozițiunii clare a legii, judecătoria competentă este obligată a cerceta, dacă raportul comitetului de supraveghiere către adunarea generală referitor la bilanț și proiectul pentru distribuirea profitului net s'a compus de fapt *cu știință* pe baza unor date false. Expresiunea „cu știință“ folosită în lege în locul nisuiței *intenționate* de a aproba un bilanț fals, însemnează că cercetarea are să constate, dacă pe lângă o examinare regulată a bilanțului și a conturilor de încheiere comitetul de supraveghiere a avut posibilitatea de a se convinge, că are înaintea sa un bilanț fals ori nu.

inceput nici n'au voit să-l asculte, mai în urmă direcțiunea asociațiunii casselor de păstrare germane a ajuns tot mai mult la convingerea. că o dezvoltare mai mare a afacerilor de depozite numai prin sistemul lui Scherl se va putea ajunge. Ea a făcut deci tot posibilul pentru a câștiga autorizarea guvernului german. Astfel Scherl a reușit să-și realizeze ideea.

Iată planul instituțiunii de care vorbim:

Organele instituțiunii sunt: 1. Părtașii (deponenții) cari să obligă a depune conform regulamentului. 2. Cassele de păstrare, cari vor intra în aceea asociațiune, a cărei institute se obligă a primi depuneri sistem Scherl. 3. Institutul mijlocitor cu capital propriu, pentru procurarea și susținerea întocmirilor necesare și pentru mijlocirea legăturii între părtași și cassele de păstrare. 4. Direcțiunea, compusă din specialiști aleși, mai cu samă din sinul casselor de păstrare.

Deponenții cari vor voi să intre ca membri în instituțiune, vor arăta că ce sumă doresc a depune în fie-care săptămână. Se pot depune săptămânal: $\frac{1}{2}$, 1, 2, 4 M., așa că depunerea fie-cărui părtaș face anual: 26, 52, 104, 208 M. Fie-care deponent primesce o cărticică pentru bilete de depuneri. Părtașii vor începe a depune cu prima săptămână a anului. Se pot face intrări și în decursul anului, pe lângă condițiunile statorite în regulament.

Institutul adună prin funcționarii săi depozitele săptămânale la locuința membrilor. Părtașul primesce pentru depunerea făcută un bilet pe care îl lipesc în cărticică. Coloarea biletelor este: pentru $\frac{1}{2}$ M. albastră, pentru 1 M. verde, pentru 2 M. galbenă, pentru 4 M. roșie. Mai departe părtașii primesc gratuit o foaie săptămânală redactată de cătră institut. Cheltuielile cu încassarea depozitelor și cu redactarea foii le supoartă institutul și pentru aceea încassează dela deponenți ca spese de manipulațiune lunar 25 pfenigi.

Cassele de păstrare au să plătească institutul la finea anului după fie-care 208, 104, 52, 26 M. câte 1-80, 0-90, 0-45, 0-22 $\frac{1}{2}$ M. drept interese. Aceste interese compun fondul câștigurilor. Cassele de păstrare primesc dela institut după fie-care 1-80 M. câte un los întreg divisibil în opt. Ele împart apoi deponenților cari au solvit săptămânal: 4 M. câte un los întreg, 2 M. câte $\frac{1}{2}$ los, 1 M. câte $\frac{1}{4}$ los, $\frac{1}{2}$ M. câte $\frac{1}{8}$ los. Losurile se liberează la prezentarea cărticicelor de bilete, în termenul publicat în foaia săptămânală.

Pentru sortirea câștigurilor direcțiunea va ține în Berlin în luna Iunie a fie-cărui an o tragere în prezența notarului public. Câte 300,000 losuri întregi compun o serie. Acele losuri ale seriei ultime incomplete, cari încă nu s'au împărțit, le rescumpără institutul și în tot decursul tragerii le ține încuiate. Seriiile se însemnează cu literele A. B. C., etc. iar losurile fie-cărei serii primesc numerii 1 până la 300,000.

Numărul și mărimea câștigurilor pentru fie-care serie este:

1	câștig. à	100,000 M.	=	100,000 M.
1	"	30,000	"	30,000
1	"	10,000	"	10,000
2	"	5,000	"	10,000
10	"	2,000	"	20,000
15	"	1,000	"	15,000
30	"	500	"	15,000
100	"	200	"	20,000
200	"	100	"	20,000
1,000	"	50	"	50,000
2,720	"	30	"	81,600
8,420	"	20	"	168,400

12,500 câștiguri în sumă de 540,000 M.

Peste tot se face numai o tragere, care e validă pentru toate seriile. D. e. losul Nr. 025.642 câștigă 5000 M. Acest câștig se plătește în toate seriile pentru losurile cu acelaș număr. Pentru liberarea câștigurilor direcțiunea trimete la fie-care cassă de păstrare suma câștigurilor acelor losuri cari le-a liberat respectiva cassă. Plata câștigului se face la prezentarea losului.

Pentru depozitele sistem Scherl cassele de păstrare nu trebuie să deschidă conturi, căci biletele de depozite substituiesc confirmările, iar cărticicele, conturile. Cassele de păstrare schimbă la înapoierea losului cărticicele ce conțin 52 bilete, cu un libel de depozite obicinuit, în care i-se scrie bon deponentului suma din cărticică și i-se capitalizează mai departe ca la ori-care altă bancă. Cu această sumă deponentul nu mai stă în nici o legătură cu sistemul Scherl.

Din cele spuse până aci reiese destul de clar scopul și ființa sistemului de depunere Scherl.

Când s'a lățit vestea că guvernul german voese să introducă la cassele sale de păstrare cu 1 Ianuarie 1905, acest sistem, foile germane s'au năpustit cu vehementă contra sistemului numit, cerând guvernului să oprească acest nou metod de speculațiune.

Dacă vom asemăna acest sistem cu loteria noastră de clase, apoi vedem de sigur că e cu mult mai puțin, ba foarte puțin păgubitor.

Deosebirea între amândouă e foarte mare: până când la loteria de clase suma depusă e perdută, la sistemul lui Scherl nu se poate pierde. Mai departe la acesta șansele de câștig sunt 1 : 24, pe când la loteria de classă nu le putem constata niciodată, neștiind câte losuri se vând. △

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni ale forurilor judiciare superioare referitoare la societățile pe acțiuni. Când toate acțiunile unei societăți pe acțiuni se găsească în proprietatea unei singure persoane, societatea se consideră de neexistentă.

(Tabla reg. Budapesta Nr. 2549/1876).
(ad §. 147 din legea com. ung.)

Când s'a urcat în mod corespunzător *capitalul fundamental*, urcarea valorii nominale a acțiunilor încă este admisă.

(Curia reg. Nr. 986/1885, 767/1898).
(ad §. 143 din legea com. ung.)

În cas de *vîndare a acției* semnatarul original poate fi numai atunci obligat să solvească până la 50% a nominalului subscris, dacă suma nevărsată nu se poate încasa dela noul proprietar al acției.

(Curia reg. Nr. 923/1884).
(ad §. 153 din legea com. ung.)

Adunarea generală constituantă trebuie să se țină necondiționat în curs de două luni după încheierea termenului de subscripțiune.

(Curia reg. Nr. 657/1879).
(ad §. 154 din legea com. ung.)

Tribunalul poate să pretindă înainte de înregistrarea societății oare cari modificări și *întregiri ale statutelor*.

(Tabla reg. Bpesta Nr. 2844/1882; Curia reg. Nr. 220/1882)

Executarea acestor modificări și întregiri adunarea generală o poate încredința direcțiunii.

(Tabla reg., Bpesta Nr. 347/1877.)

[ad § 158 din legea com. ung.]

Conferă art. de lege XXXVI din anul 1876 și art. XXXII din anul 1897.

*

Pentru toate actele *sëvirștie înainte de înregistrarea și publicarea statutelor* sunt responsabili în prima linie fondatorii și direcțiunea aleasă în adunarea generală constituantă.

(Curia reg. Nr. 1720/1893.)

*

Semnatarii acțiilor sunt responsabili în cazul de sus, numai atunci dacă actul s'a săvirșit pe baza unei decisiuni a adunării generale constituante.

(Curia reg. Nr. 1660/1889.)

[ad §. 160 din legea com. ung.]

*

Dacă la o acție sunt mai mulți proprietari, aceștia își pot exercita drepturile numai cumulativ.

(Curia reg. Nr. 1080/1885.)

[ad § 164 din l. com. ung.; conf. și §-fii 300 și 303 din această lege.]

*

Acțiunile nominative se pot transmite și prin cesiune.

(Curia reg. Nr. 734/1895.)

*

Simpla transmitere a acției însă nu este suficientă.

(Curia Nr. 5137/1888.)

*

Acționarul are însă drept de regres față de cumpărător până la concurența sumei vërsate.

(Curia Nr. 1080/1885 și Nr. 1084/1888.)

[ad §. 173 din legea com. ung.]

*

Despre acționarul, care atacă o decisiune a adunării generale, se admite că a fost contra acelei decisiuni.

(Tabla reg. Bpesta Nr. 4247/1877;

Curia reg. Nr. 366/1884.)

*

Sau se presupune, că nu a luat parte la adunarea generală.

(Curia Nr. 1773/1896.)

*

Spre legitimarea sa acționarul trebuie se adnexeze părei o acție.

(Tabla reg. Bpesta Nr. 5161/1876)

[ad § 174 din l. com. ung.]

*

Chestiunea presiunii în adunarea generală se normează prin statute; spre scopul indicat se poate designa și directorul general al societății.

(Tabla reg. Bpesta Nr. 6213/1884.)

*

Când statutele nu conțin nici o dispoziție în această direcție, atunci adunarea generală are să și aleagă un president, și în cazul acesta poate fi ales ori-care dintre acționari.

(Curia reg. Nr. 467/1897 și Nr. 36/1896.)

[ad §. 177 din l. com. ung.]

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Maiu 1904.

Încordarea etalonului cauzată prin cererea însemnată de *medio* n'a scăzut pe piața internă nici în săptămâna aceasta, din contră discontul privat a crescut până la $3\frac{3}{8}\%$, adică este numai cu $\frac{1}{8}\%$ sub rata băncii. Cambiile morilor se discontează deja cu $3\frac{1}{2}\%$, iar cambiile de portofoliu dela $3\frac{3}{4}\%$ în sus. Asupra cauzelor acestei încordări a etalonului cu totul neobicinuite pe timpul acesta sunt foarte diferite părerile. Este adevărat

că băncile și firmele din Budapesta au realizat în mare măsură pretensiunile asupra Vienei, dar acestei împrejurări nu i-se poate atribui o influință mai mare asupra urcării etalonului. Doue momente credem a fi influențat mai mult încordarea etalonului și anume: emisiunile mari de rentă, cari vor reclama pe un timp mai scurt sau mai îndelungat capitaluri mari și slabele prospecte de recoltă în Ungaria.

Piața internațională nu oferă mare deosebire față de săptămâna trecută. Etalonul în Paris și London a rămas staționar, în Berlin a continuat câteva zile tendința de încordare pentru a scădea apoi la $3\frac{1}{4}\%$.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Din raportul ministerului ung. de agricultură dela 15 Maiu a. c. asupra situațiunii sëmănăturilor și a împregiurărilor agricole din țeară dăm următorul extras:

Timpul ce a domnit dela mijlocul lunei Aprilie — acest period atât de important pentru dezvoltarea plantelor — a fost favorabil numai în o mică parte a țării. În general au lipsit ploile. Această împregiurare nefavorabilă a făcut să întârzie pe o mare întindere a țării dezvoltarea sëmănăturilor. Excepție fac singuratic regiuni unde a ploaie de ajuns la timp și astfel sëmănăturile s'au recules.

Grindina ce-a cădută până acum nu a făcut pagube mai simțite. Rugina se arată în multe regiuni; în părțile ardelenne se plâng mai puțin de această calamitate.

Perspectivile prezente ale recoltelor sunt mai nefavorabile de cum erau la jumătatea lunei Aprilie, totuși această situațiune nu însuflă îngrijorări, dacă vor cădea ploile atât de așteptate.

Grăul de toamnă a suferit mult din cauza timpului nefavorabil; seceta, răceala și vântul l'au reținut în dezvoltare. În general sunt de dorit ploii calde. Unde au fost ploii și timp călduros grăul stă bine, e chiar frumos, așa în singuratic locuri pe ambii termi ai Dunării și în dreapta Tisei.

Cu toată seceta *sęcara* stă mai bine în general de cât grăul, mai ales în dreapta și stanga Dunării și în părțile Banatului. Mai rău stă sęcara în Ardeal.

Orzul de toamnă e bun în regiunile unde nu a dus lipsă de ploii și timp călduros; *cel de primăvară* în urma secetei a răsărit rău și a rămas galbin și rar, iar în unele locuri sëmănăturile au trebuit să fie arate din nou.

Situațiunea *ovësului*, ca și a celorlalte spicoase este foarte diferită; în părțile ardelenne mai nu a răsărit, iar unde a răsărit e slab. Numai în puține locuri, ca s. e. în Banat, ovësul e frumos. Și pentru ovës sunt neapărat trebuincioase ploii și timp călduros.

Rapița se presentă în general satisfăcător.

Cucuruzul nu se sëmënase pretutindenii până la 15 Maiu; în unele regiuni se sëmëna tocmai la aceea periodă, iar în multe locuri unde se sëmënase destul de timpuriu încă nu răsărise. Sunt neapărat trebuincioase ploii și timp călduros.

Cartofii parte au răsărit parte erau în încoltire. Dezvoltarea lor încă a întârziat.

Napii de zăhar și de nutreț au răsărit rău din cauza secetii; în unele locuri n'au răsărit și au trebuit sëmënați de nou; celor răsăriți le strică insectele și vërmi. Dezvoltarea lor numai în puține locuri e favorabilă.

Tutunul în general este frumos; totuși și desvoltarea lui este împedecată în multe locuri prin secetă.

Cânepa și inul nu erau sămănate pretutindeni la jumătatea lunii Maiu. Unde a răsărit se prezintă rău din cauza secetii; în unele locuri o năpăstuesc purecii.

Desvoltarea *curechiului* este împedecată prin secetă și insecte; răsădirea lui s'a început, dar din cauza secetii și aceasta se face numai cu anevoie.

Hemeiul se desvoaltă destul de frumos.

Meiul mai mult se sămănă acum; în unele locuri sămănatul s'a făcut, și are trebuință de ploaie.

Păstăoasele au întârziat în desvoltare din cauza secetii. Mai bine stă *mazerea*. Fasolea răsare cu anevoie. Celelalte plante de grădină de asemenea au suferit de secetă, în parte și de brumă.

Plantele de nutreț numai în parte sunt satisfăcătoare; o parte din ele stă foarte rău. Mai slab este trifoiul și un regres însemnat se constată și în desvoltarea măzerichei și a cucuruzului de nutreț.

Livezile și pășunile în urma timpului rece și a secetii sunt în situațiune nesatisfăcătoare, în unele locuri rea de tot, și numai ici colea, unde nu au dus lipsă de ploi, situațiunea lor s'a ameliorat.

În *vii* se arată struguri mulți. Prospectele sunt bune.

Pomi au fost bogăți în flori, de aceea se speră în general recoltă bogată; excepție fac regiunile unde a dat bruma.

r.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Buciumana*“ reuniune de păstrare și anticipare în *Bucium-Poeni*. Institutul acesta își publică d'abia acum, târziu de tot, bilanțul pe anul 1903, încheiat cu 31 Decembre 1903. Față de pierderea de K 672·18 cu care s'a încheiat anul 1902, bilanțul pro 1903 se prezintă cu un profit net de K 952·19, din care detragând pierderea anului precedent rezultă un profit de K 280·01. În general bilanțul arată puține schimbări față de 1902: Escomptul se cifrează cu K 40,697 (în 1902 K 42,677). Imprum. ipot. cu K 27,228— față de K 24,306— în 1902. Activele totale sunt de K 70,886·48 (+ K 1438). Dintre pasive s'au redus: Capitalul social dela K 12,816 la K 9818—. Depozitele spre fructificare cu circa K 4500— la K 24,891; din contra s'a urcat Reescomptul dela K 26,244— la K 34,537— fiind reescomptat aproape întreg portofoliul de cambii. Interesele anticipate pro 1904 se prezintă cu bagatela sumă de K 39·34 la K 5893— interese încasate! Venitul brut a fost de K 7709— (în 1902 K 7299—).

*

„*Corona*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în *Timișoara-Elisabetin*. Membrii direcțiunii reuniunii de păstrare și anticipare „*Corona*“ din *Timișoara-Elisabetin* constituiți ca comitet fundator au luat inițiativa pentru transformarea acestei însoțiri în o societate pe acțiuni sub firma de sus. Capitalul social este proiectat cu K 100,000— împărțit în 2000 de acțiuni à K 50—, având membrii însoțirii drept de prioritate asupra acțiunilor noiei societăți. Terminul pentru subscrierea acțiunilor este 31 Octobrie 1904, având a se plăti la subscrierea 10% a valorii nominale adică K 5—, plus K 1— spese de fondare și K 2— pentru fondul de rezervă; alte 20% adică K 10— de fie-care acțiune se plătesc la 30 de zile după adunarea generală constituantă, iar restul capitalului social până la finea anului 1905.

ÎNVÊȚĂMÊNT.

Stipendii pentru studenții școlii de agricultură din Cluj. Direcțiunea institutului de agricultură reg. din Cluj publică concurs pentru ocuparea a 12 locuri gratuite pe an școl. 1904—1905.

Aceste locuri sunt rezervate în locul prim pentru elevii ce intră în anul I în institutul de agricultură din Mănăstur. Pot competi numai tineri născuți în comitatele ardeleni, inclusive în „părțile anexate“, adică comitatele de odinioară ale Crasnei, Solnocului-demijloc, Zarandului și Cetății-de-peatră. Se cere ca tinerii să fie sêraci și să dovedească în studii clasă generală bună. Stipendiul constă din întreținere completă și locuință în convictul internatului, încălzit, luminat, haine de pat, spălat și în cas de boală cură gratuită.

La petițiunea fără timbru sunt de a se aclude:

1. Atestat că au absolvit cel puțin 7 clase gimnasiale sau reale, ori că au absolvit școala comercială superioară. Cei cu testimoniu de maturitate și în general cu calificățiune mai multă vor fi preferiți. Cererile absolvenților de 6 clase gimnasiale, reale sau ale școlii civile vor fi considerate numai dacă până la 8 Octobrie nu vor intra petițiuni în deajuns dela aspiranți cu clase mai multe.

2. Atestat de botez, despre locul născerii și despre împlinirea etății de 16 ani.

3. Atestat de paupertate, care să fie vidimat de prim-pretorele cercului, în orașe de căpitanul de poliție.

4. Atestat medical, în care să se constate că petentul e sănătos, bine încheiat și vaccinat.

5. Declarațiunea părinților sau tutorilor, că în semestrul I vor plăti în total circa 90 coroane drept diferite taxe pe seama petentului și că se vor îngriji de recuisitele de învățământ, de îmbrăcăminte, în cas de trebuință și de bluza de pompier.

În petițiune sunt încă a se înșira: locul de aparținere a petentului, starea părinților, locuința lor, numărul fraților și etatea lor, mai departe că orfan e sau ba.

Petițiunile adresate ministrului de agricultură sunt a se înainta la direcțiunea institutului de agricultură ung. reg. în Cluj până la 15 Iulie st. n. a. c.

Inscrierile se fac din 1—8 Octobrie. Eventuale informațiuni sunt a se cere dela direcțiunea institutului (director: Dr. Szentkirályi Ákos).

+

BIBLIOGRAFIE.

„*Legea comercială a Ungariei*“ adnotată cu *jurisprudența maghiară* de Dr. Aureliu Olteanu, avocat.

Di Olteanu adresează publicului următorul anunț:

Acuși sunt 29 de ani trecuți de când sa pus în aplicare legea comercială a Ungariei, și cu toate acestea nu avem încă o traducere completă, o explicațiune în limba românească. Traducerea dlui Petra-Petrescu, publicată în „*Compasul Român*“, sub forma de apendice, e prea puțin cunoscută și folosită.

Necesitatea unui comentariu românesc a legii comerciale unguresci, a cărei limbă mulți nu o înțeleg, e viu simțită cu deosebire în vremile noastre când nu-

mărul comercianților și oamenilor de bancă crește pe di ce merge.

Iacă considerațiunile, cari mi-au sugerat ideea de a întreprinde lucrarea de față . . .

Unde textul legii nu e destul de clar l-am explicat cu jurisprudența creată a țării, pe care am extras-o din foile juridice și mai cu samă din hotărârile judecătorești publicate de dl Dr. Markusz.*)

Decisiunile le-am reprodus în resumat, fără însă de a le altera cătuși de puțin sensul, ici coalea cu un argument ce mi s'a părut mai hotărător. Utilitatea unei asemenea lucrări este invederată, jurisprudența, adecă modul cum instanțele judecătorești aplică sau interpretă o dispozițiune a legii, e o necesitate pentru cel-ce voiesce a pătrunde în cunoscința dreptului.

Pe lângă jurisprudența, acolo unde era de lipsă, am citat legile și regulamentele — ordinațiunile — cari luminează și ușurează aplicațiunea legii comerciale.

Lucrarea, ce voiesce a scoate la lumină, după cum arată chiar planul ei, se presintă în condițiuni foarte modeste. Nu are pretențiunea de a fi științifică, fiind-că ea a fost scrisă cu intențiunea de a contribui într-o cât-va la vulgarizarea cunoscințelor juridice.

Încă ceva: „tipărirea cărților costă o mulțime de parale, iar autorii arareori întimpină vre-o incurajare. Ca să nu fac spese zădărnice, înainte de ce a-și pune lucrarea sub tipar, apelez la sprijinul prea onoratului public românesc, rugându-l ca să aboneze lucrarea. În scopul acesta, la finea prezentei broșuri, am adaus o listă de abonament, în care vor binevoia a se înscrie toți aceia cari doresc să poseadă cartea.

Pe cetitor îl rog cu iubire frățească, să stăruie pe lângă prietini și cunoscuții săi, ca să se înscrie în șirul abonenților. Truda nu-i va rămânea nerăsplătită. Cu toată sărăcia, acela care va aduna 10 abonenți, va primi un exemplar gratuit.

Pentru a putea face comănde și pregătirile necesare tipării, domnii cari au binevoit a primi publicațiunea de față, sunt respectuos rugați a-mi *inapoiă până la 24 Maiu a. c. st. n. listele de abonament*, ori se înscrie cine-va ori nu.

Spre orientare observ, că cartea într-o cât va fi abonată în număr suficient, va apărea în a doua jumătate a lunii August, în o frumoasă broșură de preste 350 pagini și se va pune în vinzare la autor pe prețul de 7 coroane plus portul poștal, eventual vama.

Abonenții vor primi cartea îndată după apariție cu rambursă.

Contând la sprijinul Dvoastre, Vă rog să primiți încredințarea distinsei mele considerațiuni.

V e r ș e ț — Versecz, Ungaria — 1904 luna lui Mai.

*) Veđi: Dr. Márkusz Dezső; Felsőbiróságaink elvi határozatai.

S U M A R.

Cursurile de industrie agricolă pentru popor. — Responsabilitatea comitetului de supraveghiare. — Budgetul comun pe 1905. — Un nou sistem de deposite. — *Jurisdicțiune*: Decisiuni ale forurilor judiciare superioare referitoare la societățile pe acțiuni. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Agriculură*. — *Societăți financiare și comerciale*: „Buciumana“, „Corona“. — *Invățământ*: Stipendii pentru studenții școalei de agricultură din Cluj. — *Bibliografie*: „Legea comercială a Ungariei“.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 25 Maiu 1904.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 K
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare	99-50	100-25
5	arg. Ian., Iulie. 16% „	99-35	100-25
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% „	190—	190—
5	„ „ 1860 à fl. 500— „ 20% „	153-35	154-50
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	184—	185—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „ 20% „	264—	264—
	Datoria publică austriacă.		
1	Renta austr. aur., scut. de dare	118-55	119—
4	„ „ Cor.	99-55	99-70
3 1/2	„ „ de invest.	90-90	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. scut. de dare	117-40	117-80
4	„ „ Cor.	97-50	97-75
3 1/2	„ „ „ „ „ „ „ „	88-40	89-50
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „ „	208—	209—
4	p. regul. Tisei sc. de dare	162-35	164—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.	102-50	102-50
3	Impr. p. regul. Porților de fier „ „ „	82-60	83—
4	Oblig. rurale croato-slavone	99-25	99-50
4	„ „ ungare	98-70	99—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	280—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97-75	99—
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	103-75	—
2	„ „ sârbesci à 100 fr.	93—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	130—	—
—	Impr. bulgar 1889	107-25	106—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-15	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	303-50	—
4	Banca austro-ungară 40 1/2 ani	100-45	100-40
4	„ „ „ „ 50 ani	—	101-20
4 1/2	Banca com. ung. Pesta	100-70	101-25
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107-60	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	100-50	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	97-60	99—
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-90	100-30
3 1/2	„ „ „ „ „ „ „ „	99-10	99-20
4 1/2	Banca hipotecară ungară „	100-60	101—
4	„ „ „ „ „ „ „ „	100-60	99—
4	„ „ „ „ „ „ „ „ cu premii	275—	138—
3 9/10	Banca hip. ung. cu premii	—	108-50
5	Albina, Sibiu	—	102-50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	22-15	23—
	Credit, à fl. 100—	474—	475—
	Clary, à fl. 40— v. c.	170—	—
	Buda, à fl. 40—	177—	175—
	Pálffy, à fl. 40—	172—	170—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-60	56—
	„ „ ungară, à fl. 5—	30-25	31—
	Rudolf, à fl. 10—	72—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	237—	—
	Salzburg, à fl. 20—	80—	—
	St. Genoia à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	514-50	—
	Triest, à fl. 50—	300—	—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-38	11-43
	„ c. reg.	11-36	11-34
	Napoleond'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-11	19-09
	20 Marce germ. aur	23-56	23-56
	Ruble rusesci de hârtie per bucată	—	2-54 1/2
	Bilete germ. 100 M.	117-47	117-55
	„ franc. 100 Fr.	—	95-57
	„ ital. 100 Lire	95-20	95-40
	Ruble, bilete, 100	254—	—
	Lei românesci, 100	—	95-35

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 25 Maiu 1904.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde . . .	8-10— 8-55
" " Tisa	" " " " . . .	8-30— 8-85
" " Pesta	" " " " . . .	8-25— 8-85
" " Alba-reg.	" " " " . . .	8-25— 8-75
" " Bacica	" " " " . . .	8-30— 8-70
Secară	" " " " . . .	6-30— 6-60
Orz	" " " " . . .	5-70— 6—
Ovės	" " " " . . .	5-35— 5-85
Porumb	" " " " . . .	5-10— 5-20
Rapiță	" " " " . . .	10-35— 10-55
Untură de porc B.-Pesta	" " " " . . .	63-50
Slănină (clisă)	" " " " . . .	54-50— 52—

Bursa de București.

Cursul din 25 Maiu 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	99 ³ / ₈
" " 1892 5%	" "	101 ¹ / ₄
" " 274 mil. 4%	" "	89 ¹ / ₄
" " 1898 4%	" "	87
Fonciare rurale 5%	" "	101 ⁵ / ₈
" " 4%	" "	91
Seris. fonc. urb. București 5%	" "	91 ³ / ₄
" " Iași	" "	87

Drepturile, datorițele
și responsabilitatea membrilor din direcțiunede
Alfred Kormos,
traducere autorisată deConstantin Popp,
funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Prețul 3 cor.

Se poate comanda la traducător în Sibiiu
sau la Librăria archidieceșană din Sibiiu.În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1—, leg. K 1-50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

I (1900). II (1901). III (1902). IV (1903). V (1904).

Prețul: câte K 3—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice“ în Sibiiu (Nagyszeben).

„CIACOVANA“

institut de credit și economii în Ciacova.

AVIS.

În protocolându-se firma institutului nostru „Ciacovana“, institut de credit și economii societate pe acții în Ciacova, avem onoare a aduce la cunoștința On. public, că acest institut și-a început activitatea în Ciacova cu data de 9 Maiu st. n. 1904.

G. Breban m. p.,
director.

Nr. 56. [1—1]

Asociațiunea pentru literatura rom. și cultura poporului român.

Nr. 480—1904.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **secretar I.** al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se deschide concurs nou cu termenul de 15 Iulie 1904 st. n.

Agendele împreunate cu postul de secretar I, sunt înșirate în §. 28 al statutelor Asociațiunii. În sensul acestui §. secretarul I fiind directorul cancelariei Asociațiunii și referentul cauzelor științifice-literare, concurenții vor avea să justifice atât activitatea lor științifică-literară cât și praxa lor administrativă de până'aci, și îndeosebi vor avea să dovedească calificațiune academică și cunoștința limbei române, maghiare și germâne.

Secretarul I nu va putea ocupa și alte funcțiuni.

Retribuțiunile anuale ale secretarului I sunt: salar de K 2400.— și bani de cuartir K 800.—.

Concurenții vor avea să înainteze cererile lor la adresa comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în Sibiiu (Nagyszeben) str. Morii Nr. 8.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 12 Maiu 1904.

Iosif Sterca Șuluțu,
president.Dr. Diaconovich,
secretar.